

NOTAT

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Kemikalier
J.nr.
Ref. AE
Den 11. september 2012

”International Conference on Chemicals Management 3” (ICCM3) d. 17. – 21. september 2012 om den globale kemikaliestrategi – SAICM

På den 3. internationale konference om kemikaliehåndtering, ICCM3, varetager Danmark rollen som formand for EU på vegne af Cypern. Dermed bliver den danske rolle på mødet mere koordinerende i forhold til at opnå samlede ambitiøse EU positioner på de forskellige emner, ligesom Danmark, på vegne af EU og alle Medlemslande, vil skulle lede forhandlingerne med de øvrige regioner, lande og andre aktører.

Baggrund

Den globale kemikaliestrategi ”Strategic Approach to International Chemicals Management” (SAICM) blev vedtaget i februar 2006. SAICM er et politisk men ikke juridisk bindende instrument, der skal sikre, at man når målsætningen fra implementeringsplanen fra Verdenstopmødet i Johannesburg i 2002 om, at kemikalier i 2020 bruges og produceres på en måde, som fører til en minimering af væsentlige negative effekter på miljø og sundhed. SAICM består af en politisk deklARATION, en overordnet politisk strategi og en global plan for aktiviteter (GPA). I dokumentet ”The future we want” fra RIO+20 topmødet i Rio de Janeiro i juni 2012 fremhæves det, at man ønsker at styrke SAICM for at kunne opnå 2020-målet fra Johannesburg.

Vigtigste emner på ICCM3

Det er tredje konference efter vedtagelsen af SAICM i 2006, og på mødet er der fokus på den videre implementering af strategien, herunder på projekter der blev igangsat på ICCM2 i 2009 inden for nye områder, som kræver globale tiltag samt fokus på om nye initiativer skal igangsættes. Endvidere er der fokus på at finde en langsigtet finansiel løsning for at sikre ressourcer til SAICM fremover samt rapportering om effekten af SAICM. Der vil også være en ”high level dialogue”, hvor der vil være en politisk diskussion af, hvordan man kan styrke SAICM, sikre bedre implementering og nå 2020-målet fra Verdensmødet i Johannesburg. Det er hensigten, at der skal tages beslutning om at bede Sekretariatet i samarbejde med bureauet om frem mod næste konference i 2015 at lave en slags køreplan for, hvordan målene kan nås. Dagsorden for mødet vedlægges.

./.

Nye områder (Emerging issues)

Via den overordnede politiske strategi for SAICM er aktører forpligtet til at identificere nye områder, som kan have negative effekter på miljø og sundhed, og som kræver global indsats for at imødegå risikoen. De 5 områder, der på konferencen i 2009 blev vedtaget og nu skal diskuteres i forhold til fremdrift og fremtidige tiltag, er ”kemikalier i produkter”, ”bly i maling”, ”farlige stoffer i elektronisk og elektronisk udstyr”, ”nanoprodukter- og materialer” samt ”flourerede kemikalier (PFC’er)”.

Hormonforstyrrende stoffer skal diskuteres med henblik på, om området skal optages som nyt område, der kræver global indsats for at imødegå risikoen.

Danmark arbejder for, at de prioriterede områder om ”bly i maling, ”PFC’er” og ”nanoprodukter- og materialer” afsluttes, da der er opnået signifikante resultater og igangsat en stabil fremdrift indenfor området, hvis de forslåede initiativer accepteres af ICCM3. Danmark arbejder desuden for, at initiativer om ”kemikalier i produkter” og ”farlige stoffer i elektronisk og elektrisk udstyr” videreføres med yderligere beskrevne tiltag, som skal forbedre hhv. adgangen til oplysninger om kemikalier i produkter og sikker håndtering af elektronisk og elektrisk udstyr – begge med en livscyklus tilgang. Ligeledes arbejder Danmark for, at hormonforstyrrende stoffer optages som nyt område under SAICM.

Rapportering

For at sikre, at der med implementeringen af SAICM sker en udvikling frem mod 2020-målet, er det nødvendigt at måle på effekten. Alle aktører har i den foreliggende periode haft mulighed for at rapportere ind på en række indikatorer, der skal måle på indsatsen. Resultatet vil blive forelagt, og der vil være en vurdering af, om SAICM virker efter hensigten, eller der skal justeres i indsatsen på udvalgte områder.

Danmark arbejder for, at resultatet tænkes ind i den politiske dialog om, hvordan implementeringen af SAICM kan styrkes fremover.

Finansiering

Da SAICM blev vedtaget, blev et ”Quick Start Program” (QSP) oprettet, som skulle hjælpe u-landene med opstartsaktiviteter i forhold til at implementere SAICM. QSP er baseret på frivillige bidrag. QPS er tidsbegrænset og udløber i 2013, mens projekter, som allerede støttes via fonden, kan afsluttes senere. Udover dette program indeholder SAICM ikke finansielle støttemuligheder, dog har den globale miljøfacilitet (GEF) afsat 10.000 \$ årligt til at støtte implementeringen af SAICM. Der er lavet en midtvejsevaluering af QSP, som viser, at QSP har været et effektivt program og rapporten er overordnet positiv.

For at opnå målet med SAICM er det nødvendigt med finansiel støtte til u-landene, og den langsigtede finansieringen af SAICM har været diskuteret flere gange tidligere. Da SAICM retter sig mod alle interessenter i forhold til sikker kemikaliehåndtering, har der været fokus på at få inddraget den private sektor, som også fremstiller, anvender og profiterer på kemikalierne. Industrien har en række programmer, som arbejder med ansvarsfuld produktion og lignende, men SAICM opfordrer industrien til direkte at bidrage til implementering af SAICM via finansiel støtte, partnerskaber eller tekniske bidrag, herunder til QSP. Samtidig har der været fokus på ”mainstreaming”, dvs., at landene opprioriterer kemikalie- og affaldsområdet politisk, fx i nationale udviklingsprogrammer, samt integrerer kemikalie- og affaldsområdet i andre sektorpolitikker, fx sundhed, landbrug, vand osv.

I den forbindelse igangsatte UNEP's eksekutivdirektør i 2009 en global konsultativ proces med henblik på at fremme finansieringen af sikker håndtering af kemikalier og affald. Udgangspunktet var det faktum, at kemikalie- og affaldsrelaterede forureninger er et stigende problem i især udviklingslande, bl.a. pga en fortsat vækst af kemisk produktion til udviklingslande. Med baggrund i en række analyser har UNEP's eksekutivdirektør nu udarbejdet et forslag til en *integreret* tilgang til at styrke finansieringen af kemikalier og affald. Eksekutivdirektørens forslag præsenteres til diskussion på ICCM3 med henblik på endelig beslutning GC27/GMEF i 2013. Forslaget lægger op til, at landene opprioriterer områderne politisk, øget involvering af den private sektor (offentlige reguleringer, miljøskatter, teknologisk overførsel, grøn teknologi) samt ekstern finansiering (donor bidrag).

På ICCM3 skal mulighederne for at sikre finansiering af SAICM diskuteres på denne baggrund. Da den konsultative proces først vedtages i 2013, og der vil gå nogle år, før den kan implementeres, foreslås det, at QSP forlænges frem til næste ICCM i 2015. Dermed vil indsatsen under SAICM kunne fortsættes – også før den endelige beslutning om langtidsfinansieringen er på plads.

Danmark kan acceptere en forlængelse af QSP under forudsætning af, at det bliver tidsbegrænset. Samtidig arbejder Danmark for, at involvering af den private sektor og landenes egen politiske prioritering af området får en mere markant betydning for en samlet finansieringspakke af SAICM aktiviteter.